

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

Olsztyn, 1 sierpnia 2019 r.

FK-IV.431.25.2019

**Szanowny Pan
Miroslaw Dariusz Drzażdżewski
Starosta Giżycki
Aleja 1 Maja 14
11-500 Giżycko**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w jednostce podległej Starostwu Powiatowemu w Giżycku, Aleja 1 Maja 14, 11-500 Giżycko, tj. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (dalej PCPR) ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko NIP: 8451680952, REGON: 790676091.

W okresie objętym kontrolą stanowisko Starosty - kierownika jednostki nadzorującej pełnili:

- **Pan Waclaw Jan Strażewicz** – Starosta, wybrany na stanowisko w dniu 1 grudnia 2014 r. Uchwałą Nr I.3.2014 Rady Powiatu w Giżycku z dnia 1 grudnia 2014 r.
- **Pan Miroslaw Dariusz Drzażdżewski** – Starosta, wybrany na stanowisko w dniu 22 listopada 2018 r. Uchwałą Nr I.4.2018 Rady Powiatu w Giżycku z dnia 22 listopada 2018 r.

Zadanie dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej Uchwałą Nr 138.2015 Zarządu Powiatu w Giżycku z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, w zakresie obsługi organizacyjnej i księgowej powierzone zostało do realizacji PCPR w Giżycku.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu kontroli osobami odpowiedzialnymi za realizację powyższego zadania byli:

- **Pan Zbigniew Piestrzyński** – Dyrektor PCPR w Giżycku, zatrudniony na podstawie umowy o pracę od dnia 1 stycznia 1999 r. – nadzorujący bezpośrednio pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania.
- **Pani Krystyna Celep** – Inspektor ds. poradnictwa prawnego, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 19 stycznia 1999 r. – odpowiedzialna za realizację zadania.

[akta kontroli str. Nr 71-73]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, **Radosław Gazda** – inspektor wojewódzki – legitymacja służbowa nr 9/2019, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.566.2019 z dnia 3 czerwca 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 70]

Kontrolę rozpoczęto 10 czerwca 2019 r. i zakończono 12 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli PCPR w Giżycku pod pozycją 2/2019.

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 294), zwanej dalej „ustawą” oraz zgodnie z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawartymi w pismach z dnia 27.02.2019 r. i 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Dodatkowo kontroli zostały poddane punkty, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 51-52, 70]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 10 czerwca 2019 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Dyrektor PCPR w Giżycku jako kierownik jednostki realizującej zadanie, upoważnił Inspektora ds. poradnictwa prawnego (pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania) oraz Główną księgową PCPR w Giżycku do udzielania wyjaśnień i udostępniania żądanej dokumentacji w czasie trwania czynności kontrolnych.

[akta kontroli str. Nr 74]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie**. Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych

porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na 2018 r.)

Od 1 stycznia 2019 r. na mocy art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej: „ustawą nowelizacyjną”, wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej (zwanej dalej NPP) i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (zwanej dalej NPO), zgodnie z którym powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Ustalono, że:

w 2018 roku - Starostwo Powiatowe w Giżycku zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty:

- Punkt NPP prowadzony przez Powiat, w którym pomocy udzielają radcowie prawni i adwokaci, zlokalizowany w przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko. Harmonogram pracy: Poniedziałek od 8.00 do 12.00, Wtorek od 8.00 do 12.00, Środa od 11.30 do 15.30, Czwartek od 8.00 do 12.00, Piątek od 8.00 do 12.00. Lokal dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Punkt NPP prowadzony przez organizację pozarządową pod nazwą: Fundacja TOGATUS PRO BONO z siedzibą w Olsztynie zlokalizowany w 4 miejscowościach tj.:
  - w poniedziałek w Ośrodku Kultury w Miłkach przy ul. Szkolnej 1b w godz. od 10.00 do 14.00,
  - we wtorek i piątek w Urzędzie Miasta i Gminy w Rynie przy ul. Ratuszowej 2 w godz. od 9.00 do 13.00.
  - w środę w Urzędzie Gminy w Kruklankach przy ul. 22 Lipca 10 w godz. od 9.00 do 13.00,
  - w czwartek w Urzędzie Gminy w Wydminach pl. Rynek 1/1 w godz. od 8.00 do 12.00, Lokale dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W roku 2019 - w związku z tym, że ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Giżycku również zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, które stosownie do znowelizowanego art. 11 ustawy zostały rozdysponowane między wykonawców w następujący sposób:

- Punkt NPP prowadzony przez Powiat, w którym pomocy udzielają radcowie prawni i adwokaci, zlokalizowany w przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko. Harmonogram pracy: Poniedziałek od 8.00 do 12.00, Wtorek od 8.00 do 12.00, Środa od 11.30 do 15.30, Czwartek od 8.00 do 12.00, Piątek od 8.00 do 12.00. Okręgowa Izba Radców Prawnych i Okręgowa Izba Adwokacka wyznaczając prawników nie określiła specjalizacji. Lokal dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

- Punkt NPP prowadzony przez organizację pozarządową pod nazwą: Stowarzyszenie „Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli” z siedzibą w Olsztynie, zlokalizowany w 4 miejscowościach tj.:
  - w poniedziałek w Ośrodku Kultury w Miłkach przy ul. Szkolnej 1b w godz. od 10.00 do 14.00,
  - w środę w Urzędzie Gminy w Kruklankach przy ul. 22 Lipca 10 w godz. od 9.00 do 13.00,
  - w czwartek w Urzędzie Gminy w Wydminach pl. Rynek 1/1 w godz. od 8.00 do 12.00,
  - we wtorek i piątek w Urzędzie Miasta i Gminy w Rynie przy ul. Ratuszowej 2, w godz. od 9.30 do 13.30.
 Specjalizacji w punkcie nie określono. Wszystkie lokale dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

[akta kontroli str. Nr 6-7]

Pierwszy konkurs ofert i wybór oferty

W celu wykonania obowiązku powierzenia prowadzenia punktów organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Giżycku Uchwałą Nr 523.2018 z dnia 29 października 2018 r. ogłosił konkurs ofert na realizację zadania publicznego objętego kontrolą. Uchwałą Nr 284.2017 z dnia 16 stycznia 2017 r. Zarząd Powiatu w Giżycku powołał komisję do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych zleczonych sektorowi pozarządowemu na lata 2016-2018.

Ustalono, że wskazany w ogłoszeniu zakres otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim.

Ogłoszenie zawierało informacje o:

- rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert,
- możliwości wydłużenia w razie konieczności czasu trwania dyżurów do 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu, bez zwiększenia środków na realizację zadania,
- powierzeniu organizacji pozarządowej zadań z zakresu edukacji prawnej,
- możliwości udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) poza punktem, w przypadku gdy osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad oraz o konieczności zapewnienia przez organizację pozarządową możliwości udzielania NPP oraz NPO za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobą które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad,
- poszerzonym ustawą zakresie świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 177-205]

W ramach przedmiotowego konkursu, oferty złożyło 6 nw. fundacji/stowarzyszeń, tj.:

- 1) Fundacja Młodzi Ludziom, Borysław 49, 96-130 Głuchów,
- 2) Zaborskie Towarzystwo Naukowe, ul. Dworcowa 18, 89-632 Brusy,
- 3) Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych, ul. Kajki 128, 11-730 Mikołajki,
- 4) Stowarzyszenie „Inicjatywa na rzecz Praw i Ochrony Obywateli”, ul. Adama Mickiewicza 14/1, 10-509 Olsztyn,
- 5) Fundacja Togatus Pro Bono, ul. Warmińska 7/1, 10-544 Olsztyn,
- 6) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków.

[akta kontroli str. Nr 200-201]

Komisja w składzie określonym Uchwałą Nr 284.2017 z dnia 16 stycznia 2017 r. Zarządu Powiatu w Giżycku, dokonała oceny formalnej ofert. Do Komisji konkursowej nie był powołany przedstawiciel wojewody – Starostwo na etapie pierwszego konkursu nie występowało o powołanie przedstawiciela Wojewody.

Do etapu oceny merytorycznej zakwalifikowały się 2 oferty, tj.:

- 1) oferta Fundacji Młodzi Ludziom, Borysław 49, 96-130 Głuchów,
- 2) oferta Stowarzyszenia Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków.

spośród których największą ilość punktów przyznano ofercie złożonej przez **Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego**, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków.

[akta kontroli str. Nr 204-236]

Oferta Stowarzyszenia Wsparcia Obywatelskiego spełniała wymogi art. 10 ust. 1-2 ustawy nowelizacyjnej. Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy, organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych. Organizacja pozarządowa w ramach złożonej oferty załączyła podpisane porozumienie z wolontariuszem który na wezwanie będzie asystował osobom mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

[akta kontroli str. Nr 241-327]

Zarząd Powiatu w Giżycku na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2018 r. jednogłośnie zaakceptował wybór rekomendowanego przez Komisję konkursową Stowarzyszenia Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222, 31-153 Kraków do realizacji zadania publicznego w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim w 2019 roku.

[akta kontroli str. Nr 237-240]

Organizacja pozarządowa wybrana w pierwszym konkursie ofert nie podpisała z Powiatem

umowy na powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim. W wyniku przesyłanej do organizacji przez Powiat korespondencji ponaglącej dotyczącej konieczności zawarcia umowy na realizację zadania (28 grudnia – 3 e-maile, 31 grudnia – 1 e-mail), Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego w dniu 2 stycznia 2019 roku odpowiedziało, że ze względu na zwolnienie lekarskie jednego z doradców obywatelskich, udzielanie NPP i NPO, w kształcie wskazującym codzienne jego świadczenie jest niemożliwe. W związku z powyższym przedmiotowa umowa nie została podpisana przez organizację.

[akta kontroli str. Nr 328-332]

Zgodnie z art. 11 ust. 9a ustawy, Powiat zawiadomił Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego o niezawarciu umowy z wybraną w konkursie ofert organizacją pozarządową. Jednocześnie poinformował, że podjął działania, w celu jak najszybszego uruchomienia drugiego punktu NPP i NPO w Powiecie.

[akta kontroli str. Nr 333-335]

Drugi konkurs ofert i wybór oferty

W celu wykonania wynikającego z ustawy obowiązku powierzenia prowadzenia punktów NPP i NPO organizacji pozarządowej (art. 11 ust. 1-1a ustawy), Zarząd Powiatu w Giżycku Uchwałą Nr 11.2019 z dnia 2 stycznia 2019 r. ogłosił drugi konkurs ofert na realizację zadania publicznego objętego kontrolą. Uchwałą Nr 19.2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. Zarząd Powiatu w Giżycku powołał komisję do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych zleczanych sektorowi pozarządowemu na lata 2019-2021.

Ustalono, że wskazany w ogłoszeniu zakres drugiego otwartego konkursu ofert obejmował powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim.

Ogłoszenie zawierało informacje o:

- rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert,
- możliwości wydłużenia w razie konieczności czasu trwania dyżurów do 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu, bez zwiększenia środków na realizację zadania,
- powierzeniu organizacji pozarządowej zadań z zakresu edukacji prawnej,
- możliwości udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) poza punktem, w przypadku gdy osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad oraz o konieczności zapewnienia przez organizację pozarządową możliwości udzielania NPP oraz NPO za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobą które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad,

- poszerzonym ustawą zakresem świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 336-364]

W ramach drugiego konkursu oferty złożyły 2 nw. fundacje/stowarzyszenia, tj.:

- 1) Stowarzyszenie „Inicjatywa na rzecz Praw i Ochrony Obywateli”, ul. Adama Mickiewicza 14/1, 10-509 Olsztyn,
- 2) Fundacja Togatus Pro Bono, ul. Warmińska 7/1, 10-544 Olsztyn

[akta kontroli str. Nr 360-361]

Dyrektor PCPR zwrócił się do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o wyznaczenie przedstawiciela do udziału w pracach Komisji konkursowej. Wojewoda Warmińsko-mazurski pismem znak PS.-I.946.16.4.2019 z dnia 23 stycznia 2019 r. wskazał przedstawiciela do składu Komisji konkursowej zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy. Komisja w składzie określonym Uchwałą Nr 19.2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. Zarządu Powiatu w Giżycku dokonała oceny formalnej 2 złożonych ofert.

[akta kontroli str. Nr 379-384]

Obydwie oferty organizacji pozarządowych złożone zostały wyłącznie na świadczenie NPP oraz edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim. Do etapu oceny merytorycznej zakwalifikowała się oferta Stowarzyszenia „Inicjatywa na rzecz Praw i Ochrony Obywateli”. Oferta Fundacji Togatus Pro Bono nie spełniła wymogów formalnych ze względu na niezgodność terminu realizacji zadania z terminem wskazanym w ogłoszeniu.

[akta kontroli str. Nr 368-378]

W związku z tym, iż oferta Stowarzyszenia „Inicjatywa na rzecz Praw i Ochrony Obywateli” złożona została tylko na świadczenie NPP i edukację prawną spełniała wymogi art. 10 ust. 1 ustawy nowelizacyjnej. Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy, organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych. Organizacja pozarządowa w ramach złożonej oferty załączyła podpisane porozumienie z wolontariuszem który na wezwanie będzie asystował osobom mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

[akta kontroli str. Nr 385-532]

Zarząd Powiatu w Giżycku na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2019 r. jednogłośnie zaakceptował wybór rekomendowanego przez Komisję konkursową Stowarzyszenia „Inicjatywa na rzecz Praw i Ochrony Obywateli” w zakresie powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim w 2019 roku.

W przypadku drugiego konkursu, należy zauważyć, że zgodnie z artykułem 11 ust 12 pkt 2 ustawy w przypadku gdy starosta nie zawrze umowy z organizacją pozarządową albo rozwiąże umowę, stosuje się art. 10 ust. 2 ustawy, który stanowi, że w przypadku niezawarcia porozumienia do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyłoby to porozumienie, starosta przekazuje dziekanom informacje w zakresie określonym w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a, d oraz e albo ust. 3. Na podstawie tych informacji dziekan okręgowej rady adwokackiej lub dziekan rady okręgowej izby radców prawnych wskazuje odpowiednio adwokatów lub radców prawnych, wyznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Dyrektor PCPR w Giżycku w powyższej sprawie wyjaśnił, że cyt.: *„Drugi konkurs na Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim w 2019 roku został przeprowadzony albowiem organizacja wyłoniona w pierwszym konkursie nie podpisała umowy na realizację zadania. O sytuacji zawiadomiono Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego. W drugim konkursie przy wyłanianiu organizacji uczestniczył doradca Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Pan (...). Przeprowadzenie drugiego konkursu było w zgodzie z celem ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (nazwa ustawy podana w brzmieniu aktualnie obowiązującym). Celem znowelizowanej ustawy było między innymi zwiększenie zakresu usług, w tym wprowadzenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Celem ustawy też jest aby część punktów powierzyć do prowadzenia organizacjom pozarządowym. Jeżeli na powiat przypadają dwa punkty, adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugie powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie (art. 11 ust. 1a w/w ustawy). W przypadku gdyby na powiat przypadły trzy punkty ustawodawca zobowiązuje nawet do powierzenia dwóch punktów organizacji pozarządowej (art. 11 ust 1b w/w ustawy). Powierzenie punktu organizacji pozarządowej nie może się obejść bez przeprowadzenia konkursu. Dlatego też Powiat Giżycki mając na uwadze cel ustawy ogłosił II konkurs na Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim w 2019 roku. Należy również nadmienić, że Powiat Giżycki dodatkowo zabezpieczył się i już w momencie podpisywania porozumień z Izdami Adwokacką i Radców Prawnych czyli jeszcze w 2018r. zawarł w nich zapis o treści:*

Powiat oświadcza, że poza punktem nieodpłatnej pomocy prawnej, o jakim mowa w § 2 ust. 2, planuje powierzenie wykonywania zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej w Powiecie Giżyckim w 2019 roku w kolejnym punkcie na terenie Powiatu (zlokalizowanym w 4 miejscach tj. w Wydminach, w Kruklankach, Rynie i Miłkach) organizacji pozarządowej, o jakiej mowa w art. 11 ustawy. Okręgowa Izba Radców Prawnych (w porozumieniu z Izbą Adwokacką wpisano „Okręgowa Izba Adwokacka”), w przypadku określonym w art. 11 ust. 12 ustawy, zobowiązuje się do wyznaczenia radców prawnych (w porozumieniu z Izbą Adwokacką wpisano „adwokatów”), z uwzględnieniem zasady równomiernego udziału radców prawnych i adwokatów w wykonywaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, w terminie 14 od daty

powiadomienia przez Powiat o potrzebie wyznaczenia. (dowód: kserokopie porozumień potwierdzone za zgodność z oryginałem przekazane w trakcie kontroli)

Jednakże mając na uwadze cele jakie ma realizować ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej przeprowadzenie II konkursu było zgodne z jej założeniami i niezbędne do realizacji jej celów”.

[akta kontroli str. Nr 100-101]

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, jak również chęć wykonania przez jednostkę obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 1-1a ustawy tj. powierzenia prowadzenia punktów NPP i NPO organizacji pozarządowej, kontrolujący w tym przypadku uwzględnia argumentację przedstawioną przez Dyrektora PCPR. Jednocześnie należy zauważyć, że w podobnych przypadkach, w przyszłości należy zastosować procedurę wynikającą z artykułu 11 ust 12 pkt 2 ustawy.

Umowa podpisane z prawnikami oraz organizacją pozarządową na podstawie złożonej oferty

Ustalono, że treść umów z adwokatami, radcami prawnymi, w stosunku do roku poprzedniego, dodatkowo uwzględniała nowe zagadnienia wprowadzone ustawą nowelizacyjną, tj. zgodę na możliwość wydłużenia przez starostę czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu, pod warunkiem zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania. Ponadto w umowach zawarto zapisy gwarantujące możliwość udzielenia pomocy prawnej osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W opisywanych przypadkach prawnicy mogą udzielać pomocy poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

[akta kontroli str. Nr 537-598]

Treść umowy z organizacją pozarządową również uwzględniała nowe zagadnienia wprowadzone ustawą nowelizacyjną, tj. zgodę na możliwość wydłużenia przez starostę czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu, pod warunkiem zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania. Ponadto zawarto w niej zapisy gwarantujące możliwość udzielenia pomocy prawnej osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W opisywanych przypadkach prawnicy mogą udzielać pomocy poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. W podpisanej umowie zawarto zapisy dotyczące realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej, tj.:

- a) przeprowadzenie otwartych konwersacji edukacyjnych z wybranych przez Powiat dziedzin prawa,
- b) opracowanie i opublikowanie (raz na kwartał) na stronie internetowej biuletynów informacyjnych z zakresu wiedzy prawniczej i najczęstszych zagadnień będących przedmiotem konsultacji prawnych,

- c) utworzenie podstrony internetowej na której regularnie zamieszczane będą artykuły o tematyce prawno-edukacyjnej oraz materiały dot. działalności punktów oraz zasad udzielania NPP,
- d) utworzenie platformy teleinformatycznej służącej do komunikowania mieszkańców Powiatu z prawnikami Stowarzyszenia, dostępnej 24 godziny na dobę, umożliwiającej wirtualną rozmowę z prawnikiem na odległość.

[akta kontroli str. Nr 8-26]

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, powiat realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. W okresie objętym kontrolą Powiat Giżycki zawarł porozumienia z 4 gminami z terenu Powiatu, tj. Gminą Ryn, Kruklanki, Miłki, Wydminy, w zakresie wykorzystania lokalu do dysponowania którym jest uprawniona dana gmina jako punktu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Gminy zadeklarowały, iż nie będą obciążać Powiatu kosztami związanymi z korzystaniem i eksploatacją pomieszczeń w przedmiotowym zakresie.

[akta kontroli str. Nr 27-50]

Na terenie Powiatu Giżyckiego zarówno w roku 2018 r., jak i w 2019 utworzono łącznie (w tej samej lokalizacji) 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z czego punkt prowadzony przez organizację pozarządową jako mobilny zlokalizowany był w 4 miejscowościach. Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, zarówno w 2018, jak i 2019 roku, w ww. punktach nieodpłatna pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Zgodnie z pismem Dyrektora PCPR w Giżycku z dnia 24 czerwca 2019 r. znak: PCPR.SP.0810.3.2019, w 2019 r. na terenie Powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu. Taki warunek był określony w ogłoszeniu o konkursie oraz w umowach z organizacją pozarządową i prawnikami, tj. w przypadku, gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie Starosty bez zwiększania środków przeznaczonych na realizację zadania w danym roku.

[akta kontroli str. Nr 98-99]

W zakresie usytuowania punktów NPP w Powiecie Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, że cyt.: „(...) mieszkańcy Powiatu mają tak usytuowane punkty aby był jak najlepszy dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej. Nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona praktycznie we wszystkich gminach tj. Punkt prowadzony przez Powiat znajduje się w Giżycku przy PCPR a punkt prowadzony przez organizację pozarządową zlokalizowany jest w 4 miejscach czyli na terenie 4 gmin tj. w Miłkach (...), Kruklankach (...), Wydminach (...) i w Rynie (...).

W Gminie Giżycko nie ma dodatkowej lokalizacji albowiem Urząd Gminy Giżycko znajduje się (...), niedaleko PCPR. Należy podkreślić, że w Powiecie Giżyckim mimo, że formalnie występują 2 punkty to realnie nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona w 5 miejscach. Takie rozwiązanie jest niestandardowe i miało na celu ułatwienie mieszkańcom powiatu korzystanie z pomocy.”

Ponadto Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, że w 2018 wójtowie nie zgłaszali wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy dotyczących potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na kolejny rok kalendarzowy, w szczególności preferowanej specjalizacji dyżurów.

[akta kontroli str. Nr 97, 99]

Zgodnie z udostępnioną dokumentacją punkt Starostwa w którym świadczona jest NPP w 2019 r. zlokalizowany w PCPR w Giżycku, został uruchomiony terminowo. Punkt prowadzony przez organizację pozarządową, w którym świadczona jest NPP w 2019 r. zlokalizowany w Rynie, Kruklankach, Miłkach i Wydminach jako punkt mobilny ze względu na niepodpisanie umowy przez organizację pozarządową oraz przeprowadzenie kolejnego konkursu w zakresie wyłonienia organizacji pozarządowej do świadczenia usług uruchomiony został od 1 lutego 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 599-619]

Jednocześnie Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, iż do tej pory na terenie Powiatu nie wystąpiły przypadki rozwiązania umów z wykonawcami, na skutek nieprawidłowości w świadczeniu usług.

[akta kontroli str. Nr 97]

W zakresie monitorowania przez Starostę punktualności dyżurów, z udzielonego wyjaśnienia wynika, że cyt.: „Mając na uwadze wyniki z pola 7 cz. B karty pomocy (tj. odpowiedź na pytanie: Czy został(a) Pan(i) przyjęty(-ta) w punkcie w umówionym terminie ?) należy stwierdzić, że wizyty odbywają się w umówionym terminie. W pierwszym półroczu 2019r. w przypadku punktu prowadzonego przez powiat, w którym porad udzielają adwokaci i radcowie prawni na to pytanie:

- 99 osób odpowiedziało zdecydowanie tak,
- 3 osoby odpowiedziały raczej tak,
- raczej nie odpowiedziały tylko 1 osoba.

Z kolei z opinii dot. porad udzielanych przez adwokatów i radców prawnych w kwietniu i maju 2019r. wynika, że:

- 53 osoby zdecydowanie odpowiedziało tak,
- 1 osoba raczej tak,
- innych odpowiedzi nie było.

Natomiast w pierwszym półroczu 2019r. w przypadku punktu prowadzonego przez organizację pozarządową na to pytanie 4 osoby tj. wszystkie, które złożyły opinie odpowiedziały zdecydowanie tak. Z kolei z opinii jakie wpłynęły w dwóch kolejnych miesiącach 2019r. w liczbie ogólnej 4 wynika, że wszystkie osoby również odpowiedziały zdecydowanie tak. Powyższe wyniki opinii są bardzo pozytywne i upoważniają do stwierdzenia, że wizyty odbywają się w umówionym terminie”.

Analiza części B kart pomocy dostępnych w Starostwie, dokonana przez kontrolującego wykazała, iż brak jest w nich wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania NPP. Przykładowe karty pomocy część B włączone zostały do akt kontroli.

[akta kontroli str. Nr 620-628]

W zakresie sposobu monitorowano świadczenia usług przez osoby uprawnione, z wyjaśnienia Dyrektora PCPR w Giżycku, wynika, że cyt.: „*Mając na uwadze przepis art. 5 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej w punktach prowadzonych przez osoby rekomendowane przez samorządy prawnicze czyli w punkcie prowadzonym przez powiat, nieodpłatnej pomocy prawnej udzielają adwokaci i radcowie prawni osobiście. W punkcie tym w 2018r. i w okresie styczeń – maj 2019r. porad nie udzielali aplikanci adwokaccy i aplikanci radcowscy. Należy nadmienić, że są umowy z adwokatami i radcami prawnymi oraz ich zastępcami, którzy również są adwokatami i radcami prawnymi do świadczenia w 2018 roku oraz w 2019 roku nieodpłatnej pomocy prawnej w punkcie prowadzonym przez Powiat Giżycki zlokalizowanym przy PCPR. (dowód: kserokopie umów z adwokatami i radcami prawnymi oraz ich zastępcami również adwokatami i radcami prawnymi udzielających porad w punkcie prowadzonym przez Powiat oraz kserokopie listy obecności przekazane w trakcie kontroli, oryginały dokumentów udostępnione na miejscu)*”.

Z powyższego wyjaśnienia wynika, że monitoring świadczenia usług przez osoby uprawnione realizowany jest przez PCPR w Giżycku w oparciu o podpisane z prawnikami umowy, jak również na podstawie miesięcznych list obecności, z których wynika kto w danym dniu udzielał NPP w punkcie.

Zdaniem kontrolującego, można również dokonywać wyrywkowego sprawdzenia bezpośrednio w punktach lub telefonicznie (w szczególności w zakresie punktu mobilnego) świadczenia usług przez osoby uprawnione. Z takiego sprawdzenia należałoby sporządzić notatkę służbową i jako dowód prowadzenia monitoringu dołączyć ją do akt sprawy.

Jednocześnie kontrolującemu przedstawiono listy obecności radców prawnych i adwokatów uprawnionych do udzielania NPP, z którymi Starosta podpisał umowę na świadczenie usług oraz harmonogram pracy punktów wynikający z podpisanych umów.

[akta kontroli str. Nr 95, 537-619]

W zakresie zapewnienia ciągłości usług, Starosta w umowie z radcą prawnym lub adwokatem zawarł zapisy zgodnie z którymi zleceniobiorca ma obowiązek zapewnić zastępstwo w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej - §5 ust. 1 umowy. Zgodnie z §10 ust. 1 pkt 1-3 umowy Powiat ma prawo rozwiązać umowę bez wypowiedzenia w przypadku gdy zleceniobiorca narusza obowiązki wynikające z umowy, naruszył przepisy ustawy oraz będzie wykonywał obowiązki w sposób nienależyty.

[akta kontroli str. Nr 537-571]

e) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Starosta Giżycki realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- informacja w Gazecie Giżyckiej w Nr 6 czwartek 07.02.2019r. (*dowód: kserokopia strony z gazety oraz kserokopia faktury*),
- ulotki i plakaty rozwieszane w następujących instytucjach: Gminie Miejskiej Giżycko, Starostwie Powiatowym w Giżycku, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Giżycku, Centrum Integracji Społecznej w Giżycku, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Giżycku, Giżyckim Centrum Kultury w Giżycku, Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku, Sądzie Rejonowym w Giżycku, Urzędzie Miasta i Gminy Ryn, Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rynie, Regionalnym Parku Edukacji, Kultury i Turystyki w Rynie, Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Rynie, Poradni Usług Medycznych NZOZ MED. –J.A.R. w Wydminach, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wydminach, Urzędzie Gminy Wydminy, Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach, Urzędzie Gminy Kruklanki, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kruklankach, Bibliotece i Ośrodku Kultury Gminy Kruklanki, Szkole Podstawowej w Kruklankach, NZOZ Usługi Lekarskie Marian Feliks w Kruklankach, Urzędzie Gminy Miłki, NZOZ HIPOKRATES w Miłkach, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłkach, Ośrodku Kultury w Miłkach. (*dowód: pięć list rozwieszenia plakatów z Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz rozłożenia ulotek - 2019 r. zawierających pieczętki i podpisy instytucji*).
- tablice informacyjne w punktach tj. w Punkcie prowadzonym przez Powiat znajdującym się przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku oraz 4 tablice informacyjne w Punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową zlokalizowanym przez 4 miejscach: Wydminach, Kruklankach, Rynie i Miłkach. (*dowód: tablice informacje w punktach – oględziny punktów*)
- informacje na stronach internetowych między innymi: PCPR w Giżycku, Starostwa Powiatowego w Giżycku, Miasta i Gminy Ryn, Gminy Kruklanki, Gminy Miłki, Gminy Wydminy, Gminy Giżycko.

[akta kontroli str. Nr 629-651]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Giżycki wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie ulotek i plakatów i ich dystrybuowanie na terenie powiatu, zamieszczenie informacji w lokalnej prasie.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej

i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Na zadane przez kontrolującego pytanie czy podjęto działania, mające na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa (dot. podjęcia działań informacyjnych wśród pracowników, m.in.: starostwa, gmin z obszaru tego powiatu, a także pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i pracowników świadczących nieodpłatne poradnictwo, uzyskano odpowiedź, cyt.: „Starosta podjął działania mające na celu podniesienie świadomości pracowników instytucji np.: starostwa powiatowego, gmin z obszaru powiatu, pracowników ośrodków pomocy społecznej o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Dowodem na to mogą być między innymi:

- informacja w Gazecie Giżyckiej w Nr 6 czwartek 07.02.2019r. (...)
- ulotki i plakaty rozwieszane w następujących instytucjach: Gminie Miejskiej Giżycko, Starostwie Powiatowym w Giżycku, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Giżycku, Centrum Integracji Społecznej w Giżycku, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Giżycku, Giżyckim Centrum Kultury w Giżycku, Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku, Sądzie Rejonowym w Giżycku, Urzędzie Miasta i Gminy Ryn, Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rynie, Regionalnym Parku Edukacji, Kultury i Turystyki w Rynie, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wydminach, Urzędzie Gminy Wydminy, Urzędzie Gminy Kruklanki, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kruklankach, Bibliotece i Ośrodku Kultury Gminy Kruklanki, Urzędzie Gminy Miłki, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Miłkach, Ośrodku Kultury w Miłkach (...).
- tablice informacyjne w punktach tj. w Punkcie prowadzonym przez Powiat znajdującym się przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku oraz 4 tablice informacyjne w Punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową zlokalizowanym przez 4 miejscach: Wydminach w Urzędzie Gminy, w Kruklankach w Urzędzie Gminy, w Rynie w Urzędzie Miasta i Gminy oraz Miłkach w Ośrodku Kultury (...).
- informacje na stronach internetowych urzędów (...).”

[akta kontroli str. Nr 103, 630, 638-642]

W świetle powyższych wyjaśnień oraz mając na uwadze wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przedmiotowe działania zostały skierowane do większości służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi specjalistycznego poradnictwa prawnego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Podejmowanie działań przez starostów w powyższym zakresie wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

Stosownie do art. 8a ust. 2 ustawy lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Ponadto z art. 8a ust. 3 ustawy wynika, że lista zawiera informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 8 ust. 4, w tym informację o numerze telefonu, o którym mowa w art. 8 ust. 5, oraz w miarę możliwości informacje umożliwiające dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

Ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Giżycku wywiązało się z obowiązku, o którym mowa

w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 646-648]

Poprawnie sporządzona, kompletna lista pełni ważną funkcję informacyjną, gdyż zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości, cyt.: „(...)jest sposobem na integrację systemu poradnictwa prawnego i obywatelskiego z innymi formami nieodpłatnego poradnictwa. Jej celem jest zapewnienie spójności z wypracowanymi dotąd innymi formami szeroko pojętego poradnictwa realizowanego przez organy administracji rządowej i samorządowej na podstawie innych przepisów”.

Zgodnie z obowiązkiem, wynikającym z art. 8a ust. 4 ustawy, ww. listę Starosta udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto informacje te udostępnia się w szczególności:

- 1) na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu,
- 2) co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu,
- 3) w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie powiatu.

Przedmiotowa lista opublikowana została w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa. W sposób zwyczajowo przyjęty - na tablicy ogłoszeń Starostwa, jak również w każdym punkcie NPP z terenu Powiatu. Kontrolującemu przedstawiono również wydruki ze stron urzędów miast i gmin z terenu Powiatu jako dowód zamieszczenia przedmiotowej listy na stronach JST z terenu Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 92, 96, 652-657]

W zakresie udostępnienia listy, co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, że: „(...) odnośnie zamieszczenia listy raz w roku w środkach masowego przekazu to postanowienie jest w trakcie realizacji. Z naszych wstępnych ustaleń wynika, że koszt zamieszczenia takiej listy w Gazecie Giżyckiej to około 1600 zł. W związku tym to postanowienie jest w trakcie realizacji i uzależnione jest od środków na ten cel (...).”

[akta kontroli str. Nr 96]

Powyższego zagadnienie nie poddano ocenie ze względu na istniejącą jeszcze możliwość udostępnienia informacji w lokalnych środkach masowego przekazu zgodnie z przyjętym w ustawie okresem czasowym - *co najmniej raz w roku*.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy *zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę (...)*.

Dyrektor PCPR w Giżycku, wyjaśnił że, cyt.: „został uruchomiony numer telefonu służący do koordynacji zgłoszeń na wizyty w punktach NPP, tel. 87 429 10 89. Ponadto z uwagi na art. 9 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej zgodnie, z którym zawiera się porozumienia z gminami i określa się zasady współpracy, ułatwiono mieszkańcom gmin zapisy i każda Gmina prowadzi rejestr zapisów do nieodpłatnej pomocy prawnej realizowanej na jej terenie pod numerami: Kruklanki 87 421 70 02, Miłki 87 421 10 60, Ryn 87 429 39 60, Wydminy tel. 87 421 00 19

(...).”

Ponadto kontrolujący zwrócił się z zapytaniem czy za pośrednictwem wskazanego w piśmie znak: PCPR.SP.0810.2.2019 numeru telefonu (87) 429 10 89 istnieje możliwość koordynacji zgłoszeń w zakresie wszystkich punktów NPP na terenie Powiatu. Dyrektor PCPR w Giżycku, wyjaśnił że, cyt.: „(...) *za pośrednictwem tel. 87 429 10 89 istnieje możliwość koordynacji zgłoszeń w zakresie wszystkich punktów NPP na terenie Powiatu*”.

[akta kontroli str. Nr 100, 104, 630]

Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty.

Przedmiotowe ustawowe zapisy znalazły swoje odzwierciedlenie zarówno w porozumieniach zawartych z Okręgową Izbą Radców Prawnych (OIRP) w Białymstoku oraz Okręgową Radą Adwokacką (ORA) w Białymstoku, w umowach zawartych z adwokatami i radcami prawnymi, jak również z organizacją pozarządową wybraną w otwartym konkursie ofert.

[akta kontroli str. Nr 10, 117, 537]

Z udzielonych wyjaśnień Dyrektora PCPR w Giżycku wynika, że ustalono z wykonawcami sposób postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. W ww. przypadku cyt.: „(...) *Jeżeli osoba zgłosi się bezpośrednio do punktu bez uprzedniego zapisywania, a jest taka możliwość czyli jest wolne miejsce w danym dniu, jest jej udzielana nieodpłatna pomoc prawna. Ponadto poinformowano osoby udzielające porady, że taką osobę należy też wpisać do kalendarza zapisów.*”

[akta kontroli str. Nr 92, 97]

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, „(...) *jeżeli tylko osoba udzielająca pomocy jest w stanie wygospodarować czas, podczas bieżącego dyżuru można obsłużyć taką osobę (...).*” Należy zauważyć, że postępowanie wedle ww. zasady jest szczególnie ważne w przypadku osób niepełnosprawnych i osób starszych, które będą miały trudności z ponownym przybyciem do punktu oraz osób, które miały obiektywne bariery w zapisaniu się (osoby bezdomne nie dysponujące telefonem). Jednakże jak zaznaczono w dalszej części wytycznych powyższe rozwiązanie jest możliwe „(...) *pod warunkiem zarejestrowania wizyty, co może mieć miejsce przy pomocy osoby udzielającej porad. Jeżeli nie jest możliwa rejestracja telefoniczna, wówczas starosta może polecić w takich sytuacjach inny sposób zgłoszeń przez Internet, np. po godzinach pracy urzędu.*”

f) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U z 2017 r. poz. 1824), zwanej dalej: „ustawą o języku migowym”, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub

świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj.:

- w miejscu zamieszkania,
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się,
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy o języku migowym.

Jak wskazano na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości, w przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej.

Mając powyższe na uwadze zwrócono się z zapytaniem czy wystąpiły przypadki świadczenia usługi poza punktem, w miejscu zamieszkania, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego. Dyrektor PCPR odpowiedział, że, cyt.: *„Wystąpiły przypadki świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych poza punktem w (...) miejscu zamieszkania. Osoba zgodnie z przepisami telefonicznie zgłosiła, że chce skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej w miejscu zamieszkania. Odnotowano to kalendarzu zapisów prowadzonym w punkcie znajdującym się przy PCPR w Giżycku. Radca prawny udzielił dwie porad tej samej osobie w miejscu zamieszkania. Natomiast inne formy świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych poza punktem nie wystąpiły”*.

[akta kontroli str. Nr 102, 104, 631]

W związku z powyższym kontrolujący zadał pytaniem czy ustalono z wykonawcami sposób organizowania przez nich – w czasie funkcjonowania dyżurów – dojazdu w celu udzielanie pomocy w miejscu zamieszkania osoby, która nie jest w stanie przybyć do punktu, a także dojazdu do miejsca, w którym można dogodnie udzielić pomocy osobie doświadczającej trudności w komunikowaniu się. Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, że cyt.: *„W umowach z adwokatami i radcami prawnymi świadczącymi nieodpłatną pomoc prawną w 2019r. znajduje się zapis o treści: Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2017r. poz. 1824), może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Nieodpłatna pomoc prawna świadczona poza punktem nie będzie powodować zwiększenia wynagrodzenia adwokata (zamiennie radcy prawnego), co oznacza dojazd do osoby potrzebującej na koszt adwokata (w przypadku umów z radcami prawnymi wpisywano na koszt radcy prawnego).*

W umowie z organizacją pozarządową znajduje się zapis: Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie (...) o języku migowym i innych środkach komunikowania się (...) może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Nieodpłatna pomoc prawna świadczona poza punktem przez organizację pozarządową nie powoduje zwiększenia dla organizacji środków przeznaczonych na realizację zadania”.

[akta kontroli str. Nr 93, 99]

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę. Przepisy ustawy (art. 8 ust. 5) stanowią, że Starosta oprócz dokonywania zgłoszeń telefonicznych może również umożliwić dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Z wyjaśnień Dyrektora PCPR w Giżycku wynika, że istnieje możliwość zapisów na wizyty za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej – email: sekretariat@pcprgizycko.pl

[akta kontroli str. Nr 631]

Mając na uwadze działania, podjęte w celu przygotowanie jednostki do świadczenia usług osobom niepełnosprawnym, nie wnosi się uwag w przedmiotowym zakresie, a zagadnienie ocenia się pozytywnie.

g) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów, zamieszczonego na stronie BIP Starostwa stwierdza się, iż NPP udzielana jest w punktach w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, tj. zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy.

Godziny dyżurów w poszczególnych punktach przedstawiały się następująco:

- Punkt NPP prowadzony przez Powiat, w którym pomocy udzielają radcowie prawni i adwokaci, zlokalizowany przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku, ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko. Harmonogram pracy: Poniedziałek od 8.00 do 12.00, Wtorek od 8.00 do 12.00, Środa od 11.30 do 15.30, Czwartek od 8.00 do 12.00, Piątek od 8.00 do 12.00.
- Punkt NPP prowadzony przez organizację pozarządową pod nazwą: Stowarzyszenie „Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli” z siedzibą w Olsztynie zlokalizowany w 4 miejscowościach tj.:
  - w poniedziałek w Ośrodku Kultury w Miłkach przy ul. Szkolnej 1b w godz. od 10.00 do 14.00,
  - w środę w Urzędzie Gminy w Kruklankach przy ul. 22 Lipca 10 w godz. od 9.00 do 13.00,
  - w czwartek w Urzędzie Gminy w Wydminach pl. Rynek 1/1 w godz. od 8.00 do 12.00,
  - we wtorek i piątek w Urzędzie Miasta i Gminy w Rynie przy ul. Ratuszowej 2, w godz. od 9.30 do 13.30.

Opracowany w Starostwie grafik dyżurów miał na uwadze zapewnienie usługi w zakresie

nieodpłatnej pomocy prawnej, w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach. Jak już wcześniej wspomniano na terenie Powiatu Giżyckiego nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru, do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 roku, na terenie Powiatu udzielono łącznie 582 porady, w tym w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową – 101.

[akta kontroli str. 152]

W oparciu o przeprowadzoną analizę zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej kontrolujący stwierdził, że w I kw. 2018 w Powiecie Giżyckim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach na terenie powiatu wyniosła **175**, w tym punkcie obsługiwanym przez organizację pozarządową **33**.

[akta kontroli str. 161]

Analiza ilościowa za okres styczeń-kwiecień 2018 r. udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawiała się następująco:

Lokalizacja punktu	Ilość porad udzielonych w okresie styczeń-kwiecień 2018 r.
Punkt prowadzony przez Powiat w PCPR Giżycko	173
Punkt prowadzony przez organizację pozarządową w 4 lokalizacjach	43
RAZEM	216

Analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się punkt zlokalizowany w PCPR Giżycko prowadzony przez Starostwo (173 wystawione karty).

[akta kontroli str. 683]

Kontrolujący stwierdził, że w I kw. 2019 w Powiecie Giżyckim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach na terenie powiatu wyniosła **286**, z tego w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową – **52** (na podstawie ilości wystawionych kart).

[akta kontroli str. 131]

Analiza ilościowa za okres styczeń-kwiecień 2019 r. udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawiała się następująco:

Lokalizacja punktu	Ilość porad udzielonych w okresie styczeń-kwiecień 2018 r.
Punkt prowadzony przez Powiat	291

w PCPR Giżycko	
Punkt prowadzony przez organizację pozarządową w 4 lokalizacjach (uruchomiony od 1 lutego 2019 r.)	63
RAZEM	354

Przeprowadzona analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się podobnie jak w 2018 r. punkt zlokalizowany w PCPR Giżycko prowadzony przez Starostwo (291 wystawionych kart). Z ilości udzielonych porad w poszczególnych punktach wynika, że istnieje spore zainteresowanie realizacją zadania w zakresie udzielania NPP w Powiecie. Ilość udzielonych porad w 2019 roku znacząco wzrosła w porównaniu do tego samego okresu roku ubiegłego.

[akta kontroli str. 683]

Na podstawie analizy porozumień OIRP w Białymstoku ORA w Białymstoku, jak również umów z wykonawcami stwierdza się, iż na terenie Powiatu nie funkcjonuje punkt posiadający określoną specjalizację usług.

h) wyposażenie lokalu

W trakcie kontroli w celu sprawdzenia spełniania przez lokal w którym usytuowany jest punkt NPP wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492) zwanego dalej „rozporządzeniem”, w obecności Dyrektora PCPR w Giżycku, dokonano oględzin lokali z terenu Powiatu w których usytuowane zostały 2 punkty udzielania NPP tj.:

- Punkt NPP prowadzony przez Powiat, zlokalizowany przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku,
- Punkt NPP prowadzony przez organizację pozarządową zlokalizowany w 4 miejscowościach tj. w Miłkach, Krukłankach, Wydminach i w Rynie.

Zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia punkty na terenie Starostwa były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 we wszystkich punktach wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 zapewniono w lokalach dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do: oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów

prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki, urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych. W przypadku każdego lokalu kontrolujący stwierdził, że zapewniono możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym (zamykana na klucz szafka).

[akta kontroli str. 658-682]

i) wyposażenie poczekalni punktu

Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących udostępnia się:

- 1) informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Ogłędziny wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej. W poczekalniach udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymywania. Ponadto w poczekalni wywieszono informacje nt. przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnie poradnictwie obywatelskim oraz umieszczono urnę na część B kart pomocy. We wszystkich kontrolowanych lokalach zamieszczono kart nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia (punkty nie świadczyły NPO).

[akta kontroli str. 658-682]

j) dokumentacja i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia

każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy.

Z uzyskanych podczas kontroli informacji wynika, iż informacja zwrotna o prawidłowości wypełnienia części A kart pomocy jest przekazywana Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego.

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu monitorowania przez Starostę kompletności i prawidłowości ww. dokumentacji, Dyrektor PCPR w Giżycku odpowiedział, że cyt.: „Karty pomocy część A są monitorowane w zakresie kompletności dokumentacji. Jednakże monitorowanie jest ograniczone przepisami ponieważ część danych w tej karcie podaje osoba uprawniona. Ponadto nie mamy również wpływu na opis sprawy albowiem tego dokonuje osoba udzielająca porady. Jeżeli występują braki w zagadnieniach, które zaznacza sam prawnik, PCPR kontaktuje się z osobą udzielającą porady. Przepisy prawa przy monitorowaniu kart pomocy części A nie wymagają prowadzenia odrębnej dokumentacji potwierdzającej ten fakt”.

[akta kontroli str. 93, 96]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 127-167]

k) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem)

W 2018 roku na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (rozdział 75515 §2110) Powiat Giżycki otrzymał dotację w wysokości 125.208,00 zł.

Rozliczenie przyznanej Powiatowi w 2018 r. dotacji przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie		Plan [zł]	Wykonanie dotacji [zł]	Środki niewykorzystane (kol.2-kol.3)	Przyczyna niewykorzystania środków
1		2	3	4	5
ogółem		125.208,00	124.710,02	497,98	nieobecność radcy prawnego 2 dni oraz zaokrąglenia
w tym:	na wynagrodzenia z tytułu umów (art. 6 ustawy)	60.726,00	60.495,86	230,14	nieobecność radcy prawnego 1 dzień oraz zaokrąglenia
	na rzecz organizacji pozarządowej (art. 11 ust.1 ustawy)	60.726,00	60.472,86	253,14	nieobecność radcy prawnego 1 dzień oraz zaokrąglenia
	na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej	3.756,00	3.741,30	14,70	niewykorzystanie dotacji w 100%

Starostwo Powiatowe w Giżycku dokonało zwrotu na konto Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie niewykorzystanej części dotacji w terminie. Zgodnie z oświadczeniem Starosty przedmiotowa dotacja wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem.

[akta kontroli str. Nr 105, 168]

W zakresie 2019 roku stwierdzono, że punkt NPP obsługiwany przez organizację pozarządową uruchomiony został dopiero od 1 lutego 2019 r. Przysługująca na miesiąc styczeń dotacja na obsługę NPP rozdział 75515 §2110, w wysokości 5.665,00 zł zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora PCPR w Giżycku została przesunięta i wykorzystana w miesiącu lutym 2019 roku.

[akta kontroli str. Nr 106]

2. Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie.

Starosta Giżycki comiesięcznie, po złożeniu przez wykonawców kart pomocy, dokonuje ich analizy oraz sprawdza ich kompletność i prawidłowość wypełnienia zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy.

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń: Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Giżycki zawarł z OIRP w Białymstoku oraz ORA w Białymstoku w dniu 29 października 2018 r. porozumienie w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu w 2019 r.

Na podstawie podpisanych porozumień samorząd radcowski i adwokacki został zobowiązany do przedłożenia Powiatowi w terminie 21 dni od dnia podpisania porozumienia imiennych wykazów radców prawnych i adwokatów oraz ich zastępców, którzy będą udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej. Zarówno OIRP jak i ORA wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły w ustalonym terminie stosowne wykazy.

[akta kontroli str. Nr 107-126]

b) korzystanie z opinii o jakości usług

Zgodnie z art. 7 ust. 5 starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją (notatki służbowe) pracownik PCPR w Giżycku odpowiedzialny za realizację zadania dokonywał analizy opinii osób uprawnionych

o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego

[akta kontroli str. Nr 169-176]

Na zadane przez kontrolujących pytanie w zakresie korzystania z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Dyrektor PCPR odpowiedział, cyt.: „*Korzystano z opinii o jakości obsługi w poszczególnych punktach między innymi dokonując analizy opinii. Notatki służbowe z przeprowadzanych analiz zostały udostępnione kontroli. Mając na uwadze okres sprawozdawczy I kwartał 2019r. w przypadku Punktu prowadzonego przez powiat, w którym przyjmują adwokaci i radcowie prawni na pytanie Czy spotkał/a się Pan/i z życzliwym przyjęciem w punkcie?*

- 102 osoby odpowiedziały zdecydowanie tak a

- 2 osoby odpowiedziały raczej tak,

- nie było innych odpowiedzi

(dowód: przekazane sprawozdanie za I kwartał 2019r.).

Natomiast w przypadku porad udzielanych przez organizację pozarządową w opiniach jakie w w/w okresie sprawozdawczym wpłynęły (4 opinie) wszystkie osoby na w/w pytanie odpowiedziały zdecydowanie tak. Powyższe odpowiedzi są jasne i nie nasuwają potrzeby wywiadów telefonicznych”.

[akta kontroli str. 93, 98]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy, jak również co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym poradnictwie obywatelskim, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Dyrektor PCPR w powyższej sprawie wyjaśnił, że cyt.: „*(...) raz w miesiącu karty pomocy - część B są przekazywane Okręgowej Izbie Adwokackiej w Białymstoku i Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Białymstoku. Karty pomocy – część B są również przekazywane organizacji pozarządowej, jednakże pod warunkiem złożenia opinii przez osoby uprawnione o udzielanej przez organizację nieodpłatnej pomocy prawnej. Opinie osób uprawnionych przekazuje się po usunięciu danych zawartych w części B karty pomocy, które mogłyby identyfikować osoby uprawnione”.*

[akta kontroli str. Nr 93, 98]

Na podstawie uzyskanego wyjaśnienia Dyrektora PCPR w Giżycku kontrolujący stwierdzili, że Jednostka wywiązała się z obowiązku wynikającego § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia.

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b.

Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy, w przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności stwierdzenia, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego, adwokat lub radca prawny informują osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście sporządzanej przez starostę, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy. Z udzielonych przez Dyrektora PCPR w Giżycku wyjaśnień wynika, że cyt.: „W 2019r. w okresie objętym kontrolą wystąpił jeden wyżej opisany przypadek. Lista nieodpłatnego poradnictwa została udostępniona wykonawcom do wykorzystania przy realizacji postanowień w/w artykułu. W związku z czym radca prawny w opisanym wyżej przypadku w styczniu 2019 roku przekazał listę nieodpłatnego poradnictwa osobie uprawnionej”. Mając powyższe na uwadze przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się pozytywnie.

[akta kontroli str. 93, 100]

d) dodatkowe wsparcie osób uprawnionych

W rozdziale III ogłoszenia o pierwszym otwartym konkursie (z dnia 29.10.2018) wskazano, iż organizacja pozarządowa - w ramach oferty - może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

W rozdziale III ogłoszenia o drugim otwartym konkursie (z dnia 02.01.2019) również wskazano, iż organizacja pozarządowa - w ramach oferty - może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych - zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy.

[akta kontroli str. Nr 198, 357]

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że do ofert obydwu organizacji pozarządowych (wybranych w I i II konkursie ofert), załączono umowy o wolontariacie podpisane z osobami, które miały wykonywać świadczenia asysty poradniczej. Asysta poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości.

[akta kontroli str. Nr 325, 513-515]

3. Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Przepisy ustawy (art. 6 ust. 2) w zakresie dotyczącym minimalnej treści indywidualnych umów z adwokatami i radcami prawnymi nie przewidują obowiązku ustalania umownych mechanizmów kontroli prawidłowości wykonania zobowiązań przez osoby świadczące nieodpłatną pomoc prawną.

Mając jednak na względzie bezpieczeństwo realizacji zadania powierzonego organizacji pozarządowej w § 9 i 14 umowy realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu NPP podpisanej przez Starostę Giżyckiego z organizacją pozarządową w 2019 roku zawarto zapisy gwarantujące Staroście wszechstronne możliwości kontroli prawidłowości wykonywania zadań oraz określono zasady odpowiedzialności zleceniobiorców za niewykonanie zadań lub nienależyte wykonanie, w tym możliwości rozwiązania umów w tych przypadkach.

[akta kontroli str. Nr 18, 21]

Zapisy umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadania w 2018 i 2019 roku w §9 ust. 1 stanowiły że zleceniodawca sprawuje kontrolę prawidłowości wykonania zadania publicznego przez zleceniobiorcę, w tym wydatkowania przekazanej dotacji oraz środków, o których mowa §3 ust. 5 umowy. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania zobowiązania, o którym mowa w §7 ust. 2 umowy – tj. zleceniobiorca zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji, w tym dokumentacji finansowo-księgowej związanej z realizacją zadania publicznego przez okres 5 lat licząc od początku roku następującego po roku w którym zleceniobiorca realizował zadanie publiczne.

[akta kontroli str. Nr 18, 85]

Kontrola wykazała, iż w zakresie zrealizowanego w 2017 roku zadania dotyczącego prowadzenia punktu NPP w Powiecie Giżyckim, w dniach 20-28 listopada 2018 roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2018 poz. 450), przeprowadzona została przez zleceniodawcę - Starostę Giżyckiego kontrola dokumentacji organizacyjnej i finansowej związanej z realizacją zadania w zakresie prowadzenia punktu NPP w Powiecie Giżyckim. Kontrolę przeprowadził Główny Specjalista ds. Kontroli zarządczej na podstawie upoważnienia

Starosty Giżyckiego Nr 66.2018 z dnia 16 października 2018 r. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

[akta kontroli str. Nr 90-91]

Mając powyższe na uwadze kontrolujący zadał pytanie czy w 2019 roku planowane jest przeprowadzenie kontroli (zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy) realizacji zadania zakończonego w 2018 roku oraz czy planowana jest kontrola organizacji pozarządowej podczas trwania realizacji zadania w 2019 r. zgodnie bowiem z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ zlecający realizację zadania może m.in. dokonywać kontroli stopnia realizacji zadania (w czasie jego trwania).

Dyrektor PCPR w Giżycku wyjaśnił, iż sprawa została przedłożona Staroście i zostanie ujęta w planie kontroli audytora.

[akta kontroli str. Nr 98]

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć że Starosta Giżycki dysponuje odpowiednimi mechanizmami prawnymi do przeprowadzenia kontroli wykonywania umowy dotyczącej świadczenia NPP przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do czego zobowiązuje go art. 11 ust. 8 ustawy. Wobec przyjętego (zgodnie z podpisaną umową) trybu przeprowadzania kontroli tj. po zakończeniu realizacji zadania przez organizację pozarządową, istnieje w dalszym ciągu możliwość przeprowadzenia kontroli zadania zrealizowanego w 2018 i realizowanego 2019 roku.

Należy jednak zauważyć, że prowadzenie kontroli ma na celu ulepszenie organizacji lub jakości świadczonych usług, w czasie ich trwania. Przyjęty przez Starostwo w Giżycku tryb prowadzenia kontroli - po zakończeniu realizacji zadania - nie pozwala na bieżącą eliminację stwierdzonych ewentualnych nieprawidłowości, jak również nie wskaże stopnia realizacji zadania oraz efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki

(dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym)